

НОВИЙ ЛІКАРСЬКИЙ ЗАСІБ – ДЕКАНТОНІЙ

***В.П. Литвин, доктор ветеринарних наук, професор
В.В. Поліщук, В.М. Литвиненко, О.М. Гомзиков,
В.В. Мельник, кандидати ветеринарних наук***

Дослідженнями встановлено, що декаетоній-2 і декаетоній-5 є ефективними лікарськими засобами для лікування гострих шлунково-кишкових і респіраторних захворювань у телят і поросят, а також маститів і ендометритів у корів і свиноматок.

Підтверджено виражені антимікробні і фунгіцидні властивості мазі декаетонія при травмах вимені, опіках, тріщинах сосків, дерматитах і екземі у тварин.

Декаетоній, етоній, декаметоксин, ешерихіоз, шлунково-кишкові хвороби, респіраторні хвороби, телята.

Проведеними виробничими дослідженнями встановлено, що декаетоній-2 і декаетоній-5 є ефективними лікарськими засобами для лікування гострих шлунково-кишкових і респіраторних захворювань у телят і поросят та маститів і ендометритів у корів і свиноматок.

Епізоотологічна і епізоотична ситуація щодо прояву гострих шлунково-кишкових і респіраторних захворювань телят у Київській області за 2000–2008 роки свідчать про те, що понад 30 % новонароджених телят гине через захворювання на сальмонельоз, ешерихіоз, стрептококоз та анаеробні інфекції. Нерідко масові захворювання тварин і людей з ознаками діареї зумовлені розвитком дисбактеріозу, бактеріальних, вірусних чи інвазійних хвороб [1, 2, 7].

На сьогодні ветеринарні фахівці занепокоєні асоціативним характером прояву кишкових і респіраторних хвороб. Високі вимоги міжнародних організацій (ВООЗ, МЕБ, ЄС), щодо застосування антибіотиків, дезінфектантів у тваринництві спонукають до пошуку і розробки нових лікарських засобів, здатних не порушувати природної резистентності та імунобіологічної реактивності організму тварин [3, 4].

Одним із таких нових вітчизняних препаратів може стати декаетоній, виготовлений на основі добре відомих антимікробних і фунгіцидних препаратів, а саме етонію та декаметоксину. Це – білий аморфний порошок злегка гіркого смаку із слабким запахом м'яти, добре розчиняється у воді, етиловому спирті, ізотонічному розчині натрію хлориду, не розчинний в ефірі, бензолі, ацетоні, хлороформі, не сумісний з милами, кислотами, а також окиснювачами.

Препарат виготовлений на Дослідному підприємстві Інституту органічної хімії НАН України (автори: акад. НАН України М.О. Лозінський, член-кореспондент НАН В.І. Кальченко, проф. НУБіП України В.П. Литвин, доц. В.В.Поліщук, директор Дослідного підприємства В.Д. Гринюк, член-кореспондент УААН, проф. І.Я. Коцюмбас, канд. вет. наук В.П. Музика).

Мета дослідження у практичних умовах дослідити бактерицидну дію декаетонію щодо ешерихій, сальмонел, стафілококів, стрептококів, синьо-гнильної палички та фунгіцидну на дріжджі, дріжджеподібні гриби, збудників трихофітії, мікроспорії і деяких пліснявих.

Матеріали і методи дослідження. Декаетоній-2 та декаетоній-5 застосовували при захворюванні молодняку сільськогосподарських тварин та птиці на дисбактеріоз, проноси, діарею, ешерихіоз, сальмонельоз, стрептококоз та ін.; ураження шкіри (абсцеси, гнійні рани, кон'юнктивіти, дерматити, трихофітія, мікроспорія); пневмонія, гнійно-катаральна пневмонія, мастити всіх форм та інші захворювання тварин, птиці в НДГ НУБіП України.

Випускають препарат як порошкову форму – декаетоній-2 і декаетоній-5, та виготовлених на їх основі мазей – декаетоній-2 і декаетоній-5.

Результати дослідження. Спосіб приготування та застосування розчинів і мазей декаетонію за зазначених вище захворюваннях полягає у такому:

1. При шлунково-кишкових захворюваннях тварин і птиці готуємо 0,5 %-й розчин декаетонію-2 на ізотонічному розчині натрію хлориду, підігрітого до 40 °С. Для поліпшення смакових властивостей у розчин можна додати 10–15 г глюкози або цукру. В 1 л розчину вміст етонію становить 4,9 г, а декаметоксину – 0,1 г.

2. З лікувальною метою декаетоній-2 випоюють хворим тваринам за 2–3 години до чергового випоювання молозива чи молока у дозі 10 мл/кг маси тіла протягом 3–5 днів.

3. При гострих інфекційних захворюваннях у телят, поросят, птиці аналогічно готують і проводять лікування декаетонієм-5, один літр 0,5 %-го розчину якого містить 4,75 г етонію і 0,25 г декаметоксину.

4. При виразкових ентероколітах і кровавих діареях у тварин застосовують для лікування 0,1–0,3 % ізотонічні розчини декаетонію-2 або декаетонію-5 як клізми по 50–100 мл два рази на добу до припинення клінічних ознак захворювання.

5. При ураженнях слизових оболонок ротової порожнини у молодняку і дорослих великої рогатої худоби, свиней та інших видів тварин використовують 0,1–0,2 % ізотонічні розчини декаетонію-2 або декаетонію-5, проводячи 10–15-хвилинні аплікації або зрошування (50–100–150 мл).

6. При спалахах у господарствах гострих респіраторних захворювань (риніти, кон'юнктивіти, парагрип-3, ІРТ, вірусні пневмонії та ін.) телят, поросят, ягнят, птицю слід обробляти аерозольним методом з використанням ізотонічних 0,3–0,5 % розчинів декаетонію-2 або 5 із

розрахунку 1 літр розчину на 300 м³ приміщення при експозиції 60 хвилин, щоденно протягом 3–5 днів.

7. Декаетоній при лікуванні серозно-катаральних і гнійно-катаральних маститів у корів полягає у такому:

6.1. При серозно-катаральній формі маститу у корів використовуємо 0,5 %-й розчин декаетонію-2. Виготовлений 0,5%-й розчин декаетонію у дозі 20 мл вводимо внутрішньоцистерально в уражену долю вимені тварини два рази на добу (зранку і ввечері). Попередньо з ураженої долі вим'я серозно-катаральний вміст здоюємо в окремий посуд і знезаражуємо дезінфектантом (1% розчин лугу). Тривалість лікування – до клінічного одужання.

6.2. При гнійно-катаральній формі маститу використовуємо декаетоній-5, 0,5 %-й ізотонічний розчин. Після здоювання і видалення гнійно-катарального вмісту з уражених долей вим'я внутрішньоцистерально вводять максимальну дозу 0,5 %-го розчину декаетонію, здоюють і знову з інтервалом 7–8 годин вводять лікувальні дози препарату до повного одужання корови.

6.3. У разі травми вим'я, тріщин сосків, сухості шкіри, прояву екземи та алергічних дерматитів від укусів комах та інше з метою профілактики і лікування травматичних ушкоджень слід використовувати мазі декаетонію-2 та декаетонію-5. Мазі щоденно наносять та легко втирають в уражену ділянку шкіри вимені та сосків до одужання тварини.

Лікувально-профілактична ефективність декаетонію при гострих шлунково-кишкових захворюваннях телят і поросят нами вивчалася на базі науково-дослідних господарств «Великоснітинське», «Агростанція», «Ворзель» і «Немішаєвський коледж» Національного університету біоресурсів і природокористування України у 2009–2010 роках та наведена у таблиці.

Для підтвердження діагнозу і ефективності використання декаетонію від хворих тварин матеріал досліджували за загальноприйнятими в епізоотології та мікробіології методами: висів на поживні середовища МПА, МПБ, Плоскірева, МРС, Сабуро, Громико, а у деяких випадках здійснювали постановку біопроби на лабораторних тваринах.

Лікувально-профілактична ефективність декаетонію за гострих шлунково-кишкових захворювань телят і поросят (2009–2010 рр).

№ п/п	Назва господарств, Київська обл.	Діагноз	Захворіло, гол	Процент збереження, %
1	КСП «Великоснітинське»	Діарея, сальмонельоз	52 телят	98,5
2	КСП «Агростанція»	Діарея	32 телят	98,0
		Ешерихіоз	10 поросят	97,0
3	КСП «Ворзель»	Діарея	20 телят	98,5
4	КСП «Немішаєвський коледж»	Діарея	34 телят	98,0

5	СПВАТ «Антонов–Агро»	Діарея, мікотоксикоз	189 поросят	98,3
		Мастити	190	100,0
6	Лікування в	Ендометрити	27	100,0
	господарствах корів з	Ураження	14	100,0
	ураженнями:	кінцівок		

Результати проведених досліджень свідчать про високу лікувальну та профілактичну ефективність декатонію за гострих шлунково-кишкових хворобах телят і поросят, при маститах та ендометритах, ураженнях шкірного покриву, травмах кінцівок, гнійно-некротичних пододерматитах, опіках вим'я, тріщинах сосків та іншій патології.

Висновок

Запропоновані нами препарати декатоній-2 і декатоній-5 та виготовлені на їх основі мазі мають виражені антимікробні і фунгіцидні властивості, про що свідчить високий ступінь ефективності у лікуванні та профілактиці означеної патології у тварин.

Список літератури

1. Атамась В.А. Проблемы эпизоотологии на совершенном этапе/ В.А. Атамась, В.П.Литвин, В.В. Макаров, С.И. Джупина// Междунар. науч.-практ. конф. – Одесса, ОГАУ, 2004. – С. 5–11.
2. Березовский А.В. Основные болезни свиней и современные средства для их лечения и профилактики: [Краткий справочник] / А.В. Березовский, А.И.Поживил, В.П. Литвин. – К.: ПП Грета, 2008. – 96 с.
3. Головка А. Эпизоотологический мониторинг. Эшерихиоз животных / А. Головка, В.Ушкалов // Ветеринарная медицина Украины. – 2004. – № 2. – С. 6–9.
4. Литвин В.П. Електронно-мікроскопічне вивчення механізму дії нових поліфункціональних засобів на патогенні ешерихії і сальмонели / В.П. Литвин, В.В. Поліщук // Науковий вісник НУБіП України. –2010. – Вип. 151, № 41. – С. 174–181.
5. Литвин В.П. Биокисные металло–силикагелевые соединения/ В.П. Литвин, В.В.Поліщук, И.Ю.Бисюк // Материалы IV науч.–практ. конф. Междунар. ассоциации паразитоценологов. – Витебск: ВГАВМ, 2010. – С. 84–89.
6. Литвин В.П. Біологічноактивні препарати для захисту тварин і птиці / В.П.Литвин, В.В. Поліщук, В.М. Литвиненко, О.М.Гомзиков // Проблеми зооінженерії та ветеринарної медицини; зб. наук. пр. ХДЗВА. – Вип. 21.– Т.2. – 2010. – С. 225–229.
7. Хвороби свиней /[Левченко В.І., Заярнюк В.П., Панченко І.В. та ін.] – Біла Церква, 2005. – 168 с.

Исследованиями установлено, что декаэтоний-2 и декаэтоний-5 являются эффективными лекарственными средствами для лечения острых желудочно-кишечных и респираторных заболеваний у телят и поросят, а также маститов и эндометритов у коров и свиноматок.

Подтверждены выраженные антимикробные и фунгицидные свойства мази декаэтония при травмах вымени, ожогах, трещинах сосков, дерматитах и экземе у животных.

Декаэтоний, этоний, декаметоксин, эшерихиоз, желудочно-кишечные заболевания, респираторные заблевания, телята.

The research has shown, that Decaetonium-2 and Decaetonium-5 are effective medicine against acute gastro-intestinal and respiratory illnesses of calves, piglets, and also mastitis and endometritis of cows and sows.

The usage of the decaetonium ointment in cases of udder traumas, burns, nipple cracks, dermatitis and eczema, has proven the antigermic and fungicidal properties of the animal medicine, described above.

Decaetonium, etonium, decamethoxinum, esherihiozis, gastro-intestinal diseases, respiratory diseases, calves.